

EL PROFESSOR PAU VILA: RECORDS D'AHIR

per SALVADOR MIRALDA

Unió Excursionista de Catalunya

L'any 1910, quan el meu pare acabava l'última fornada a la fleca que tenia al carrer de Casp, ens desvetllava al meu germà i a mi per anar a l'escola. A quarts de nou, arranjats i clenxinats, sortiem de casa per fer cap a l'estudi que hi havia al carrer del Carme número 30, primer pis, travessant bona part de la dreta de l'eixample que, en aquell temps era el barri comercial més característic i en aquella hora farcit de cotxes, carros i carretons menats per gent de la tralla —cotxers, carreters i camàlics— i arrossegats únicament per cavalls o mules. Amb el brugit, s'hi barrejava el soroll de la botzina d'algun automòvil que ja demanava pas.

En el nostre camí quotidià, quan passàvem per la Rambla dels Estudis, trobàvem el Sr. Vila, que amb el carril de Sarrià havia baixat de Sant Gervasi, dirigint-se també a la mateixa escola, puix era el nostre mestre. El saludàvem respectuosament, llevant-nos la gorra. Ell, somrient, ens tornava el «bon dia» passant-nos amorosament la mà pel cap i dient-nos: «No us entretingueu, jo passo endavant». La seva silueta, alta i prima, cara afable i gros mostatxo ros, es perdia Rambla avall, per entre les parades d'ocells i l'ombra dels plàtans.

Tenim molts bons records de l'escola dels nostres estudis elementals: «Fundació Horaciana d'Ensenyança» que dirigia el Professor Pau Vila, instal·lada al mateix local de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, fogar de cultura per a obrers i menestrals, amb secció d'esports i excursions molt eficient: Records humans d'una escola ben diferent de la majoria de les barcelonines d'aquells anys, de tarima i palmeta, amb càstigs «de rodillas y brazos en cruz» on mai no se'ns parlava la nostra llengua. Ens plauria descriure les lliçons rebudes del mestre Vila, les excursions, les seves lectures, el tracte amb els deixebles i també les lliçons dels altres professors que integraven l'equip de l'escola: el de dibuix, el de cant, de treballs manuals, zoologia, ciències naturals, però com que això requeriria un extens treball, sols esmentarem breument els fets més emotius d'abans i d'ara, de la llarga vida del nostre mestre.

Fou una d'elles el dia 20 de desembre de 1911. Vegérem el nostre professor aplicat que, en començar la classe, digué als seus deixebles, nois i noies: «Avui

ha mort el poeta de Catalunya : en Joan Maragall, de qui tots vosaltres coneixeu les seves poesies : La vaca cega, Les roses franques, La ginesta, La Sardana... Ens parlà extensament de la seva obra i després ens llegí el Cant Espiritual. Sense poder acabar-lo, el professor Vila, cobrint-se el rostre amb les mans esclatà a plorar. Tota l'aula emocionada restà en un silenci impressionant. Al company meu de la dreta de la mateixa taula, l'Alfred Sisquella que anys després seria pintor famós, li baixaven les llàgrimes cara avall; tots els demés, pàhids, miràvem fixament el mestre. Passàrem la resta del matí fent dibuixos per il·lustrar els versos d'en Maragall tal com ens digué que féssim el Sr. Vila.

Un altre dia, quan el Professor Vila s'acomiadà dels alumnes i de llurs pares en deixar l'Horaciana per anar a ampliar estudis a l'estranger. Era un diumenge a la tarda a la Sala d'Actes de l'Enciclopèdic on celebràrem un acte de comiat amb molta recança dels deixebles que presentien que el seu mestre no tornaria a l'escola.

L'Horaciana continuà en altres mans i es dissolgué un any després.

De «*Senderos, Portavoz de la Unión Excursionista de Cataluña*», n.º 150, juny de 1971.